

УДК 636.32/38.034

ОСОБЛИВОСТІ ВІВЦЕМАТОК АСКАНІЙСЬКОЇ КАРАКУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ ЗА МОЛОЧНОЮ ПРОДУКТИВНІСТЮ

Могильницька С.В. - аспірант, Інститут тваринництва степових районів імені М.Ф.Іванова "Асканія-Нова" – Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

Постановка проблеми. У вівчарстві багатьох країн світу велика увага приділяється збільшенню виробництва продуктів харчування – м'яса та молока, хоча останньому надається значно меншої уваги. Світовий досвід свідчить, що для підвищення ефективності та конкурентоспроможності галузі необхідно використовувати всі можливі види продукції, у тому числі й молоко, яке є одним з невикористаних резервів.

Стан вивчення проблеми. У більшості господарств молоко овець використовується тільки для годівлі та вирощування ягнят, оскільки ріст і розвиток молодняку в перший місяць значною мірою залежить від рівня молочної продуктивності їх матерів. Однак з економічної точки зору перспективи розвитку вівчарства необхідно пов'язувати з можливостями ширшого використання молочної продуктивності вівцематок для збільшення прибутковості галузі.

В Україні немає спеціалізованих молочних порід овець. Проте овече молоко отримують від порід різного напрямку продуктивності, зокрема у Чернівецькій, Закарпатській, Івано-Франківській та Одеській областях.

З порід, які розводять на Україні, найбільшу кількість молока можна одержати від смушкових овець, оскільки специфіка вівчарства цього напрямку полягає в тому, що значна частина ягнят забивається на смушки в 1-3-х денному віці, унаслідок чого велику кількість маток можна доїти та одержувати товарне молоко.

Завдання та методика досліджень. Нами проведено дослідження щодо визначення рівня молочної продуктивності вівцематок асканійської каракульської породи чорного та сірого забарвлень в умовах племзаводу "Маркеєво" Чаплинського району Херсонської області.

Результати досліджень. Встановлено, що вівцематки цієї породи, незалежно від забарвлення волосяного покриву та кількості ягнят у приплоді, мають відносно високу молочність – на рівні 111,5 кг за 160 днів лактації. При цьому відмічено значні коливання за рівнем молочної продуктивності у вівцематок чорного забарвлення з одинаками від 77,2...125,6 кг, з двійневими – 119,0...156,8 кг, сірого відповідно від 73,9...100,4 кг та від 104,9...158,7 кг. При дослідженні хімічного складу молока встановлено, що протягом лактації частка його складових речовин змінюється. Зокрема, на початок лактації у вівцематок чорного забарвлення вміст жиру становив 4,75%, на кінець – 7,13%; білку – 4,88 та 6,38%; відповідно сірого – 3,55 та 6,77%; 3,81 та 6,07%.

Виявлено певну закономірність у характері зміни добових надойв протягом лактації. Найвищий добовий надій відмічено у тварин у перші 20 днів лактації. Протягом цього періоду встановлено значні індивідуальні коливання

у тварин чорного забарвлення з одинаками в межах 0,83...1,43 та з двійневими - 1,20...2,20 кг; сірого відповідно – 0,80...1,45 та 1,18..1,90 кг.

З 21 доби встановлено зниження середньодобових надоїв у тварин дослідних груп, проте з 41 до 50 дня спостерігається незначне підвищення рівня цієї ознаки порівняно з попередньою декадою, у вівцематок чорного забарвлення з одинаками на 0,03 кг (0,88 проти 0,85) та з двійневими на 0,20 кг з (1,25 проти 1,05 кг), відповідно сірого – на 0,05 кг (0,86 проти 0,81) та на 0,10 кг (1,12 проти 1,01 кг), що певно пов'язане з переходом вівцематок на пасовище.

У наступні декади, до 120-ї доби, простежується динаміка до поступового зниження середньодобової молочності, і це пояснюється тим, що ягнята стали менше споживати материнське молоко, а більше - пасовищний корм. На кінець підсисного періоду середньодобовий надій знизився порівняно з його початком у тварин чорного забарвлення з одинаками - на 0,68 кг, або на 64,8 % (з 1,05 до 0,37 кг), з двійневими - на 1,02 кг, або на 70,3 % (1,45 до 0,43 кг), сірого відповідно - на 0,69, або на 72,6 % (0,95 до 0,26 кг) та 1,08 кг, або на 75,0 % (1,44 до 0,36 кг). У цілому, за вказаний період середньодобовий надій у вівцематок чорного забарвлення з одинаками зменшився в 2,8 разів, з двійневими – 3,4 рази; сірого – 3,7 та в 4,0 рази.

У подальшому спостерігається незначне збільшення середньодобової молочності до 130-ї доби, зокрема, у вівцематок чорного забарвлення з одинаками - на 0,02 кг (0,37 до 0,39 кг), з двійневими – на 0,04 кг (0,43 до 0,47 кг), сірого відповідно – на 0,05 (0,26 до 0,31 кг) та на 0,03 кг (0,36 до 0,39 кг).

У цілому, на кінець лактації середньодобові надої вівцематок обох генотипів зменшилися майже вдвічі порівняно з початком виробництва товарного молока (із 121 доби).

Виявлено, що до кінця лактації темпи зменшення надоїв молока у тварин, у приплоді яких було двоє ягнят, були дещо більшими, ніж у вівцематок з одинаками, проте залишалися достатньо високими.

Висновки та пропозиції. Таким чином, особливості лактаційного періоду у вівцематок асканійської каракульської породи полягають у тому, що у перші 20 днів їх молочність зростає, потім спостерігається динаміка поступового зниження з окремими незначними підвищеннями, пов'язаними з кормовими факторами.

Порівняно висока добова молочність вівцематок асканійської каракульської породи в кінці підсисного періоду свідчить про доцільність виробництва товарного молока при їх розведенні, що дає змогу підвищити прибутковість галузі.

Перспектива подальших досліджень. Подальші дослідження будуть присвячені оцінці продуктивних ознак овець каракульської породи, як складових конкурентоспроможності породи у сучасних економічних умовах.